

Notat vedr. sundhedsmæssig risiko hos ansatte på institutionerne, Kobbelvænget 65

Dette notat er udarbejdet på foranledning af en henvendelse fra Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune. Der ønskes en vurdering af de sundhedsmæssige risici forbundet med ophold på matriklen for det ansatte personale i perioden fra maj til september 2022 (5 måneder).

Baggrund

Følgende fremgår af tilsendte målerapporter, suppleret med oplysninger fra Københavns Kommune:

I maj 2022 påbegyndtes reovering af tage på de bygninger, der omkranser udeområde for 8 udflytterbørnehaver i Københavns Kommune. Tagene var af skifereternit, som har et kendt indhold af asbestfibre (10%). Ifølge det oplyste har arbejdspladsen i hele perioden været afdækket i henhold til reglerne i Asbestbekendtgørelsen.

Københavns Ejendomme og Indkøb (KEID) bliver i uge 37 bekendt med, at der har været brud på indkapsling på byggeområde mellem to arbejdsområder på byggepladsen, som således ikke var intakt. D. 21. september stopper KEID arbejdet på byggepladsen og KEID bestiller hastepøver af legepladsen, hvor der har opholdt sig medarbejdere og børn.

Arbejdstilsynet har i perioden besøgt byggepladsen to gange, hhv. d. 7. og d. 19. september 2022. Hovedentreprenøren modtog efter første besøg meddelelsen: "Vi har på besøget ikke konstateret nogen overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen". Hovedentreprenøren modtog samme meddelelse efter andet besøg d. 19. september. Den 23. september sendte Arbejdstilsynet efterfølgende et påbud til nedrivningsentreprenøren om oplæring og instruktion af ansatte udsat for påvirkning af støv fra asbest, angiveligt pga. oplysninger om forhold vedr. udenlandske ansatte.

Nedrivningsfirmaet har løbende foretaget geltapetest for asbestfibre efter rengøring og inden frigivelse af området til håndværkerne, der derefter har arbejdet i området uden værnemidler.

Frem til september var samtlige af disse prøver negative, også prøver udtaget d. 19.9. Der er ikke før d. 22.9 foretaget tests af udenomsarealer. Der er ikke på noget tidspunkt foretaget luftprøver (prøver i de ansattes indåndingszone) på byggepladsen eller i de omliggende områder.

I september måned blev der af håndværkerne til Hovedentreprenøren stillet spørgsmål ved asbesthåndteringen og asbestprøvernes repræsentativitet. Udtagning af prøver var foretaget af nedrivningsfirmaet. Der var mistanke om, at der trods de negative prøver var asbestforurening. Der blev derefter foretaget udtagning af prøver på arbejdspladsen af Dansk Miljøanalyse d. 19.9.22, som viste asbest i 6 af 7 prøver. Der blev yderligere taget prøver fra legepladsen d. 22.9.22, som påviste asbest i én (++) af 7 prøver, én positiv prøve påvist ved udblæsning udendørs på tandklinik (d. 29.9, ikke graderet) samt yderligere påvist 2 positive prøver (d. 4.10, begge ++) ud af 6 taget fra legepladsen efter rengøring. Der er d. 26.9 taget 55 prøver indendørs, hvor børn og voksne færdes. Alle negative og foretaget inden hovedrengøring. Disse prøver er udtaget af Dansk Miljøanalyse og skulle efter det oplyste være dækkende for både indgangsparti, stueetage i øvrigt og øvrige etager (de konkrete prøvetagningssteder fremgår ikke af rapporten).

Personalet har opholdt sig på legepladsen og andre udendørsarealer tæt op af byggepladsen ved aktiviteter med og pasning af børnene.

Om asbest

Asbest er et kendt kræftfremkaldende stof som også i lav udsættelse indebærer en risiko for lungehindekræft, som er den relevante, alvorlige sygdom at overveje her. Lungehindekræft er en sjælden sygdom, som opstår hos ca. 100-120 personer årligt. Der er en livstidsrisiko for sygdommen på i gennemsnit mindre end 0,2% i DK. Asbest er den eneste kendte årsag til lungehindekræft. Asbestudsættelse påvises i ca. 80% af tilfældene.

Vi udsættes alle for en vis, lav, koncentration af asbestfibre i luften. I byområder kan måles meget lave koncentrationer af asbestfibre i luften. Det skyldes, at asbest er anvendt i mange byggematerialer, fx tagbeklædning, rørisolering, loftsplader, vægbeklædning udendørs mm. Asbesten frigives ved nedrivning og renovering og ved den langsomme forvitring, der sker af fx byens eternittage. Der er udførlige retningslinjer for, hvorledes man skal forholde sig i forbindelse med fx nedrivning og renovering af asbestholdige materialer. Hvis disse retningslinjer overholdes, vil udsættelsen for omgivelserne være meget beskeden.

I Danmark kan lungehindekræft anerkendes som en arbejdsbetinget lidelse, hvis man har været udsat for asbest, hvilket i praksis betyder, at man har arbejdet med asbestholdige materialer. Det er ikke tilstrækkeligt fx at have arbejdet i en bygning, hvor der har været anvendt asbestholdige loftsplader eller have arbejdet udendørs, fx som renovationsarbejder eller cykelbud.

Vurdering

I det aktuelle tilfælde er det konstateret, at der har været en udsættelse for asbest, idet der er fundet positive prøver på udenomsarealer. Der er ikke foretaget luftprøver, så vi kender ikke noget til koncentrationen i indåndingszonen hos de ansatte. Der er foretaget geltapeprøver, som er en semikvantitativ undersøgelse, der sigter på at vise, om der er asbest eller ikke. Da der ikke er foretaget luftprøver, er det ikke muligt direkte at sammenligne niveauer indåndet på udenomsarealerne med niveauer i byluft som sådan (omkring 0,0002-0,005 fiber/cm³) og ej heller med gældende grænseværdi for arbejdstagere, som fra 2022 er sænket fra 0,1 fiber/cm³ til 0,003 fiber/cm³.

Selvom der i aktuelle tilfælde ikke foreligger målinger af luften, og der er rejst tvivl om både asbesthåndteringen under renoveringen og repræsentativiteten af de foretagne geltapeprøver, er det vurderingen, at udsættelsen af medarbejderne i den pågældende periode kan have været marginalt højere end ved indånding af almindelig byluft, men set ud fra en samlet livstidsudsættelse har udsættelsen været yderst beskeden.

I vurderingen er lagt vægt på, at udsættelsen er foregået udendørs, ikke har involveret direkte kontakt med asbestholdige materialer og det faktum, at samtlige indendørs prøver indsamlet uvildigt er negative. Det betyder, at der ikke i den forgangne varme og tørre sommerperiode har været asbestfibre i luften eller støvet i et sådant omfang, at der er blæst asbestholdigt støv ind ad vinduerne eller blevet slæbt ind med fodtøj eller tøj. Man vil på denne baggrund derfor ikke forvente en forøget sygelighed blandt personalet forårsaget af asbest.

2. november 2022

Jane Frølund Thomsen

Cheflæge, ph.d.

Arbejds- og Miljømedicinsk afdeling, Bispebjerg Frederiksberg Hospital